

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلي الله علي سيدنا محمد و آله الطاهرين

پاسخ استاد محترم از اشکال دور در آیه حفظ

ملاحظه فرمودید جواب‌هایی که از اشکال دور عنوان شد، تماماً قابل مناقشه بود، و اشکالاتش را بیان کردیم. جوابی را سابقاً خود ما در جزوه مربوط به بحث عدم تحریف قرآن عنوان کردیم؛ ببینیم آیا این جواب کافی است یا خیر؟ در آن جواب بیان کردیم تحریف مانند هم‌ای افعال و امور نیاز به داعی دارد؛ کسی که آیات مربوط به ولایت را مثلاً تحریف می‌کند، داعی بر تحریفش این است که مسئله ولایت بدون مستند قرآنی شود و دلیل قرآنی بر آن نباشد. کسی که آیات مربوط به توحید یا صفات خدا را می‌خواهد تحریف کند، غرضش این است که اعتبار قرآن را ساقط کند. تحریف يك امری نیست که هم‌ینطور و بدون داعی و بدون انگیزه محقق شده باشد. يك وقتی است که می‌گوییم شخصی می‌آید و از روی کتاب دیگری رونویسی می‌کند و بدون این که عمدی در کار باشد، مقداری از مطالب کتاب را نمی‌آورد؛ اما اگر کسی کتاب دیگری را نوشت و عمداً بعضی از نکاتش را نیاورد، معلوم می‌شود برای این کار داعی دارد، می‌خواهد این کتاب را از اعتبار ساقط کند؛ و در آن اشکال و تناقض ایجاد کند. بنابراین، تحریف نیاز به داعی و انگیزه دارد.

حالا در این آیه شریفه اگر واقعاً تحریف بخواد واقع شده باشد، داعی و انگیزه‌اش این است که بیايند يك مقداری از این‌آیه را حذف کنند بطوری که دلالت بر حفظ قرآن نکند؛ مثلاً بجای «لحافظون» کلمه دیگری مثل «لعالمون» می‌گذاشتند و یا اصلاً آن را حذف می‌کردند؛ یا آن که ضمیر در «له» که به قرآن بر می‌گردد را تغییر می‌دادند؛ پس، حیث این که ما می‌بینیم اینها در این آیه موجود است و اصلاً با وجود اینها نظریه‌ی تحریف ابطال می‌شود. این آیه با وضع موجود، به‌خوبی صراحت و دلالت دارد که خداوند قرآن را از هر گونه تحریف حفظ می‌کند. در نتیجه، از این آیه شریفه برای ما اطمینان حاصل می‌شود که در این آیه شریفه هیچ‌تحریفی واقع نشده است. جواب دومی که می‌خواهیم بدهیم، این است که اگر فرض کنیم آیه شریفه این بوده است که «إنا له لحافظون إلی أجمعین»، و عبارت «إلی أجل معین» از آیه حذف شده است. می‌گوییم اگر چنین کلمه‌ای بوده، دیگر نوبت به اعتراض کفار نمی‌رسد که به پیامبر خطاب کنند تو مجنون هستی!

بنابراین، این شبهه و این اشکال با این دو جوابی که عرض کردیم، جواب داده می‌شود. بعد از این که اطمینان پیدا کردیم این آیه شریفه تحریف نشده است، نتیجه این می‌شود که این آیه از دائره علم اجمالی بیرون می‌آید؛ و به این وسیله علم اجمالی به تحریف قرآن منحل می‌شود. این آیه که از دائره علم اجمالی بیرون بیاید، خصوصیتش این است که بقیه را هم باید خودش بیرون بیاورد؛ زیرا، می‌گوید ما قرآن - تمام آیات - را حفظ می‌کنیم. در نتیجه، تحریف منحصر می‌شود به موردی که کسی بگوید من در فلان آیه معین، روایت معتبر بر تحریف دارم؛ آن هم که ضرری وارد نمی‌کند. البته حرفش اصلاً صحیح نیست؛ صحیح هم باشد باز به عدم تحریف قرآن ضربه‌ای وارد نمی‌کند. حال، به این نکته خوب دقت کنید، ببینید اشکالی به ذهن آقایان می‌رسد یا نه؟ ما این آیه را با آن مقدمات، از دائره علم اجمالی بیرون آوردیم؛ مثل این که شما علم اجمالی دارید که یکی از این دو ظرف حرام است، بعد

يك ظرف را به وسيله‌اي و با يك جهتي از دائره علم اجمالي بيرون مي‌بريد؛ نسبت به ظرف ديگر مي‌گويند: شبهه، شبهه بدوي مي‌شود.

حالا خصوصيتي كه اينجا وجود دارد، اين است كه ما وقتي اطمينان پيدا كرديم آيه حفظ تحريف نشده است، اين آيه از دائره علم اجمالي مي‌آيد بيرون، و در اين صورت، همه آيات ديگر را هم از دائره علم اجمالي بيرون مي‌آورد؛ چون خودش مي‌گويد «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ»؛ اصلاً ديگر موردني نمي‌ماند تا ما بگويم نسبت به آن بقيه، شبهه بدوي مي‌شود. علاوه آن كه اگر هم در مورد چند آيه شك كرديم، شبهه بدوي مي‌شود و اصل عدم تحريف است. حالا، اگر در مرحله سوم، كسي هم بگويد كه روايت معتبر بر تحريف داريم؛ مي‌گويم تو در همان دائره اکتفا كن؛ و در مورد بقيه قرآن كه تحريف نشده است، شما مي‌توانيد به آنها استدلال كنيد. اين جوابي است به صورت مفصل در مورد اشكال دور به آيه حفظ بيان مي‌شود. البته آقايمان هم خودشان دقت كنند؛ بالاخره اين بحث، بحث مهمي است. آيه دوم بر عدم تحريف قرآن، آيه 41 و 42 سوره مباركه فصلت است «إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ* لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ»؛ كه آقايمان امشب تفسير اين آيه را ببينند، ما فردا استدلال به اينآيه را بيان مي‌كنيم؛ مرحوم حاجي نوري نيز چهار يا پنج اشكال بر استدلال كرده است كه حتماً به كتاب **مدخل التفسير** كه در اختيار آقايمان هست، مراجعه كنند. ان شاء الله فردا. و صلي الله علي سيدنا محمد وآله الطاهرين.